

"Жер қойнауын пайдалану субъектілері үшін геолог-экономист", "Геммолог" кәсіби стандарттарын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрінің 2025 жылғы 31 желтоқсандағы № 569 бұйрығы

Қазақстан Республикасы "Кәсіптік біліктілік туралы" Заңының 5 бабының 5 тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Мыналар:

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес "Жер қойнауын пайдалану субъектілері үшін геолог-экономист" кәсіптік стандарты;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес "Геммолог" кәсіби стандарты бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің Геология комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрыққа қол қойылған күнінен бастап бес жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін оны қазақ және орыс тілдерінде электрондық түрде жіберуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің ресми интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Өнеркәсіп және құрылыс вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Өнеркәсіп және құрылыс министрі*

Е. Нағаспаев

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрлігі

Бұйрығына 1-қосымша

Кәсіби стандарт: "Жер қойнауын пайдалану субъектілері үшін геолог-экономист"

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіби стандарттың қолданылу саласы: кәсіптік стандарт жер қойнауын пайдалану қызметіндегі кен орындарын экономикалық талдау, олардың рентабельділігін бағалау және инвестициялық жобалау үшін қорларды есептеу, экономика және салықтар шеңберінде мемлекеттік есептілікті тапсыру саласындағы жұмысты айқындайды

2. Осы кәсіби стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) жер қойнауы - жер қабатының топырақ қабатынан төмен, ал ол болмаған жағдайда - жер бетінен, су айдындары мен су ағындарының түбінен төмен орналасқан бөлігі.

2) пайдалы қазбалар - құрамында пайдалы компоненттері бар табиғи минералдық түзілімдер мен органикалық заттар, олардың химиялық құрамы мен физикалық қасиеттері оларды материалдық өндіріс пен тұтыну саласында тікелей немесе қайта өңдеуден кейін пайдалануға мүмкіндік береді.

3) кен орны - өзінің сандық, сапалық және тау-кен техникалық сипаттамалары бойынша оң экономикалық әсері бар өнеркәсіптік игеру үшін жарамды болатын пайдалы қазбаның (пайдалы қазбалардың) табиғи немесе техногендік жинақталуы.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) БА - біліктілік анықтамалығы;

2) БҚЕ - бағдарламалық қамтамасыз ету;

3) БТБА - бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

4) СБШ - біліктіліктің салалық шеңбері;

5) ТжКБ – техникалық және кәсіптік білім беру.

2-тарау. Кәсіби стандарттың паспорты

4. Кәсіби стандарттың атауы: Жер қойнауын пайдалану субъектілері үшін геолог-экономист

5. Кәсіптік стандарттың коды: М71.1.12089

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету: М кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

71 сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар және талдау саласындағы қызмет

71.1 сәулет, инженерлік ізденістер саласындағы қызмет және осы салаларда техникалық кеңес беру

71.12 инженерлік ізденістер саласындағы қызмет және осы салада техникалық консультациялар беру

71.12.2 геологиялық барлау және ізденістер жүргізу жөніндегі қызмет (ғылыми зерттеулер мен әзірлемелерсіз).

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: "Жер қойнауын пайдалану субъектілері үшін геолог-экономист" кәсіптік стандарты "кәсіптік біліктілік туралы"

Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды, білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен түлектерін оқытуға және геология саласындағы кең ауқымды міндеттердің шешімдеріне қойылатын талаптарды белгілейді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Геолог-экономист-СБШ 6-деңгейі

2) Геолог-экономист-СБШ 5-деңгейі

3-тарау. Кәсіп карточкалары

9. "Геолог-экономист" мамандығының карточкасы:			
Топ коды:	2114-9		
Сабақ атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Геолог-экономист		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:			
БТБА, КС және басқа. үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, мамандық, резидентура)	Мамандығы: Геология	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Геологиялық суретке түсіру, пайдалы қазба кен орындарын іздеу мен барлау (түрлері бойынша)	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Геологиялық суретке түсіру, пайдалы қазба кен орындарын іздеу мен барлау (түрлері бойынша)	Біліктілік:-
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Курстық дайындық, оның ішінде экономикалық модульдер		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2411-3-009 - Экономист 1221-1-015 - Бас экономист		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пайдалы қазбалар кен орнын игерудің экономикалық орындылығын бағалау		
Еңбек функцияларының сипаттамасы			
	1. Пайдалы қазбалар қорларын талдау		

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	2. Кен орнын игеру шығындарын есептеу 3. Есептілікті жасау
	Қосымша еңбек функциялары:	
1-еңбек функциясы: Геологиялық және экономикалық деректерді жинау және жүйелеу	1-дағды: Геологиялық деректерді жинау және бастапқы өңдеу	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геологиялық жұмыстарды жоспарлау және орындау үшін нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану. 2. Техникалық тапсырмаларды талдау және орындаушыларға тапсырма беру. 3. Далалық және зертханалық зерттеулердің деректері негізінде геологиялық модельдеу жүргізу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы заңнама, өзге де нормативтік құжаттар. 2. Геология және жер қойнауын пайдалану саласындағы құқықтық білім негіздері. 3. Қорларды бағалау және ресурстарды болжау. 4. Геологиялық модельдерді құру әдістері және модельдеу нәтижелерін жобалауға қойылатын нормативтік талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	2-дағды: Геологиялық деректерді талдау ресурстардың көлемі мен сапасын анықтау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геологиялық жұмыстарды жоспарлау және орындау үшін нормативтік - техникалық құжаттаманы пайдалану. 2. Техникалық тапсырмаларды талдау және орындаушыларға тапсырма беру. 3. Геостатистика әдістерін қолдана отырып, минералды ресурстардың көлемі мен сапасын бағалау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы заңнамасы, өзге де нормативтік құжаттар және геология және жер қойнауын пайдалану саласындағы құқықтық білім негіздері. 2. Қорларды бағалау және ресурстарды болжау. 3. Геостатистиканың принциптері мен әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геоақпараттық жүйелермен жұмыс істеу. 2. Мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманы қолданыңыз. 3. Ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің қызметін геологиялық және ілеспе жұмыстардың тиімділігі мен сапасын арттыруға бағыттау.

	<p>3-дағды: Геологиялық ұйымның жұмысын жоспарлау</p>	<p>Білімдер: 1. Геологиялық ұйымның геологиялық және өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастыру-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. 2. Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы заңнамасы, өзге де нормативтік құжаттар және геология және жер қойнауын пайдалану саласындағы құқықтық білім негіздері.</p>
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі :</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>2-еңбек функциясы: Кен орнын игеру шығындарын есептеу</p>	<p>1-дағды: Орындаушылардың тапсырмалардың Тапсырыс берушінің техникалық тапсырмасына сәйкестігін қамтамасыз ету</p>	<p>Машықтар: 1. Геологиялық жұмыстарды орындауға тапсырмаларды бөлу. 2. Геологиялық жұмыстарды орындаушылар тапсырмаларының толықтығы мен сәйкестігін бақылау. 3. Геологиялық жұмыстарды орындаушылармен кері байланыс орнату, ұйымға ақпарат беру мерзімдерін, мазмұны мен реттілігін анықтау.</p> <p>Білімдер: 1. Табиғатты пайдалану экономикасы. 2. Кен орнының қорлары мен құнын бағалау. 3. Жер қойнауын пайдаланудағы қаржылық жоспарлау.</p>
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі :</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
	<p>2-дағды: Кен орнын геологиялық-экономикалық бағалау</p>	<p>Машықтар: 1. Геологиялық ақпараттың сапасын бақылау. 2. Минералды шикізат нарығына талдау жүргізу. 3. Бәсекелестік ортаның сұранысы мен ұсынысына талдау жүргізу.</p> <p>Білімдер: 1. Тау-кен секторындағы салық салу және инвестициялық талдау 2. Геологиялық, технологиялық, нарықтық және экологиялық тәуекелдерді есепке алу.</p>
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі :</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
		<p>Машықтар: 1. Өрт қауіпсіздігі ережелерінің талаптарын орындау. 2. Санитарлық-гигиеналық нормалардың талаптарын орындау. 3. Жер қойнауын және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі шараларды сақтау. 4. Еңбекті қорғау жөніндегі қағидалардың талаптарын сақтау.</p>
	<p>3-дағды:</p>	<p>Білімдер:</p>

	Еңбекті қорғау нормаларын сақтау	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ішкі еңбек тәртібі ережелері. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері. 3. Қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар. 4. Өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. 5. Жұмыс орнында өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын сақтау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
3-еңбек функциясы: Есептілікті жасау	1-дағды: Күрделі және операциялық шығындарды есептеу	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Халықаралық есеп беру стандарттарын қолданыңыз. 2. Озық геологиялық аспаптарды, құралдарды және бағдарламалық қамтамасыз етуді игеру және өндіріске енгізу. 3. Инвестициялық тартымдылықты бағалау үшін инфляция мен дисконттауды қарастырыңыз. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геологиялық жұмыстардың материалдарын өндіру мен өңдеудің перспективалық құралдары, әдістері мен бағдарламалық қамтамасыз етілуі. 2. Геологиялық барлау (геофизикалық, гидрогеологиялық) жұмыстарының деректерін өңдеудің отандық және шетелдік озық тәжірибесі. 3. Қаржылық көрсеткіштер арқылы экономиканы тексеріңіз.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	2-дағды: Сезімталдық пен тәуекелді бағалау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кен орнын игеру және талдау. 2. Өндіру мен өңдеудің әртүрлі технологиялық схемаларының тиімділігін бағалауды орындау. 3. Сценарийлік талдауды қолданыңыз: негізгі, пессимистік және оптимистік. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геологиялық нәтижелердің сапасына қойылатын талаптар. 2. Өндірістік есептіліктің тізбесі, мазмұны және ұсыну тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Бейімделу Жүйелік ойлау Стресске төзімділік Тез шешім қабылдай білу	

	Өзгерістерді басқару Келіссөздер жүргізу дағдысы		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Бейімделу Жүйелік ойлау Стресске төзімділік Тез шешім қабылдай білу Өзгерістерді басқару Келіссөздер жүргізу дағдысы		
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Геолог	
10. "Геолог-экономист" мамандығының карточкасы:			
Топ коды:	2114-9		
Сабақ атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Геолог-экономист		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:			
БТБА, КС және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, мамандық, резидентура)	Мамандығы: Геология	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Геологиялық суретке түсіру, пайдалы қазба кен орындарын іздеу мен барлау (түрлері бойынша)	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Геологиялық суретке түсіру, пайдалы қазба кен орындарын іздеу мен барлау (түрлері бойынша)	Біліктілік:-
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Жок		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2411-3-009 - Экономист 1221-1-015 - Бас экономист		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Геологиялық-экономикалық есептеулерді орындау, пайдалы қазбалар қорлары туралы деректерді талдауға және маманның басшылығымен геологиялық барлау жұмыстарының экономикалық тиімділігін бағалауға қатысу		
Еңбек функцияларының сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	<p>1. Геологиялық және экономикалық деректерді жинау және жүйелеу</p> <p>2. Геологиялық-экономикалық есептер мен аналитикалық материалдарды дайындау.</p> <p>3. Еңбекті қорғау және экологиялық қауіпсіздік қағидаларын сақтау.</p>
1-еңбек функциясы: Геологиялық және экономикалық деректерді жинау және жүйелеу	1-дағды: Геологиялық деректерді жинау және бастапқы өңдеу	<p>Машықтар:</p> <p>1. Қажетті ақпаратты жинау үшін жұмыстарды орындау учаскелеріне бару мүмкіндігі бар далалық және зертханалық құжаттамамен жұмыс істеу.</p> <p>2. Далалық журналдар мен есепті нысандардың дұрыс толтырылуын тексеру.</p> <p>3. Электрондық кестелер мен деректерді есепке алу журналдарын жүргізіңіз.</p> <p>Білімдер:</p> <p>1. Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы заңнама, өзге де нормативтік құжаттар.</p> <p>2. Геология және жер қойнауын пайдалану саласындағы құқықтық білім негіздері.</p> <p>3. Геология және картаға түсіру негіздері.</p>
Дағдыны тану мүмкіндігі :		Ұсынылмайды
2-дағды: Геологиялық барлау жұмыстарының экономикалық көрсеткіштерін жүйелеу және талдау.		<p>Машықтар:</p> <p>1. Геологиялық барлау және талдау жұмыстарының шығындары, сметалары, шығындары туралы деректерді жинау.</p> <p>2. Жоба бойынша материалдық және еңбек шығындарының есебін жүргізу.</p> <p>3. Жиынтық кестелер мен экономикалық сипаттағы есепті нысандарды дайындау.</p> <p>Білімдер:</p> <p>1. Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы заңнамасы, өзге де нормативтік құжаттар және геология және жер қойнауын пайдалану саласындағы құқықтық білім негіздері.</p> <p>2. Экономика негіздері, табиғатты пайдалану, сметалық есеп құрылымдары.</p>
Дағдыны тану мүмкіндігі :		Ұсынылмайды
		<p>Машықтар:</p> <p>1. Экономикалық геологиялық барлау жұмыстары бойынша есептеулерді орындау (шығындар, өзіндік құн, рентабельділік).</p> <p>2. Аналитикалық кестелер, диаграммалар, графиктер жасаңыз.</p>

2-еңбек функциясы: Геологиялық-экономикалық есептер мен аналитикалық материалдарды дайындау	1-дағды: Геологиялық-экономикалық есептерді жасауға қатысу	3. Геологиялық-экономикалық бағалау нәтижелері бойынша қорытындылар мен ұсынымдар қалыптастыру. Машықтар: 1. Геологиялық және экономикалық деректерді өңдеу және талдау принциптері. 2. Стандарттардың талаптарына сәйкес түсіндірме жазбалар мен есепті құжаттарды ресімдеу. 3. Жобаларды техникалық-экономикалық негіздеу әдістері, ақша ағындарын дисконттау принциптері, кен орындарын игерудің экономикалық тиімділігіне әсер ететін факторлар және геологиялық-экономикалық есептердің қорытынды бөлімдерінің құрылымы мен мазмұнына қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	2-дағды: Басшылық үшін аналитикалық материалдар мен есептерді дайындау.	Машықтар: 1. Шығындарды есептеңіз, жиынтықтар жасаңыз, тиімділікті талдауға қатысыңыз. 2. Кеңсе бағдарламаларымен жұмыс істеу, геологиялық мәліметтер базасын пайдалану. 3. Аралық есепті қалыптастыру, деректерді визуализациялау. Білімдер: 1. Геоақпараттық жүйелердің негіздері, есептерді ресімдеу. 2. Геологиялық барлау жұмыстарының жай-күйін, динамикасын және тиімділігін көрсететін талдамалық материалдар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
3-еңбек функциясы: Еңбекті қорғау және экологиялық қауіпсіздік қағидаларын сақтау.	1-дағды: Геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу кезінде экологиялық нормалар мен ережелерді сақтау.	Машықтар: 1. Табиғатты қорғау талаптарын сақтау және далалық және зертханалық жұмыстарды жүргізу. 2. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі жөніндегі нұсқаулықтарды орындау. 3. Қоршаған ортаға әсерді бағалауды жүргізу және табиғатты қорғау іс-шараларын әзірлеу. Машықтар: 1. Қоршаған ортаға жағымсыз әсерлерді азайту жөніндегі іс-шаралар. 2. Жеке қорғаныс құралдары (дулыға, арнайы киім, аяқ киім, қолғап). 3. Қоршаған ортаға әсерді бағалау әдістемесі, ластаушы заттардың шекті рұқсат етілген шоғырлану нормативтері, бұзылған жерлерді қалпына келтіру технологиялары және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу кезінде экологиялық заңнама талаптары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Бейімделу Жүйелік ойлау Стресске төзімділік Тез шешім қабылдай білу Өзгерістерді басқару Төзімділік пен еңбекқорлық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Салық кодексі	
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Геолог-экономист
	6	Геолог

4-тарау. Кәсіби стандарттың техникалық деректері

11. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігі

Орындаушы: Байжігітова С. Т., +7 (707) 111 94 42,

12. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар): "ERG Exploration" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

Жоба жетекшісі: Әзімжанов И. И.

E-mail: argo_rk@mail.ru

Телефон нөмірі: +7 (717) 299 97 12

13. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2025 жылғы 23 қазан.

14. Кәсіби біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2025 жылғы 24 қазан.

15. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасы: 2025 жылғы 19 желтоқсан.

16. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: 2025 жыл, 1-нұсқа.

17. Болжалды қайта қарау күні: 2028 жылғы 22 шілде.

Бұйрығына 2-қосымша

Кәсіби стандарт: "Геммолог"

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіби стандарттың қолданылу саласы: Кәсіби стандарт асыл және жартылай асыл тастарды геологиялық барлау, өндіру, өңдеу және сараптау саласындағы жұмысты айқындайды

2. Осы кәсіби стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) геологиялық ақпарат - жер қойнауы мен олардың учаскелерінің, кен орындары мен пайдалы қазбалар көріністерінің заттық құрамы, геологиялық құрылысы мен тарихы, геологиялық, геохимиялық, геофизикалық, гидрогеологиялық,

геоморфологиялық және тектоникалық ерекшеліктері туралы кез келген тасымалдағышта тіркелген және сәйкестендіруге мүмкіндік беретін деректемелері бар мәліметтер мұндай мәліметтер.

2) жер қойнауы - жер қабатының топырақ қабатынан төмен, ал ол болмаған жағдайда - жер бетінен, су айдындары мен су ағындарының түбінен төмен орналасқан бөлігі.

3) пайдалы қазбалар - құрамында пайдалы компоненттері бар табиғи минералдық түзілімдер мен органикалық заттар, олардың химиялық құрамы мен физикалық қасиеттері оларды материалдық өндіріс пен тұтыну саласында тікелей немесе қайта өңдеуден кейін пайдалануға мүмкіндік береді.

4) кен орны - өзінің сандық, сапалық және тау-кен техникалық сипаттамалары бойынша оң экономикалық әсері бар өнеркәсіптік игеру үшін жарамды болатын пайдалы қазбаның (пайдалы қазбалардың) табиғи немесе техногендік жинақталуы.

3. Осы кәсіби стандартта қысқартулар қолданылады:

- 1) БА - біліктілік анықтамалығы;
- 2) БТБА - бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;
- 3) ГАЖ - геоақпараттық жүйе;
- 4) СБШ - біліктіліктің салалық шеңбері;
- 5) ТжКБ – техникалық және кәсіптік білім беру.

2-тарау. Кәсіби стандарттың паспорты

4. Кәсіби стандарттың атауы: Геммолог

5. Кәсіби стандарт коды: М71.1.12088

6. ЭҚЖЖ сәйкес секцияны, бөлімді, топты, сыныпты және кіші сыныпты көрсету:

М кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

71 сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар және талдау саласындағы қызмет

71.1 сәулет, инженерлік ізденістер саласындағы қызмет және осы салаларда техникалық кеңес беру

71.12 инженерлік ізденістер саласындағы қызмет және осы салада техникалық консультациялар беру

71.12.2 геологиялық барлау және ізденістер жүргізу жөніндегі қызмет (ғылыми зерттеулер мен әзірлемелерсіз)

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: "Геммолог" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды, білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен түлектерін оқытуға және геология саласындағы кең ауқымды міндеттердің шешімдеріне қойылатын талаптарды белгілейді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

2) Геммолог-СБШ 6 - деңгейі

3-тарау. Кәсіп карточкалары

9. "Геммолог" мамандығының карточкасы:			
Топ коды:	2149-4		
Сабақ атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Геммолог		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:			
БТБА, КС және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2018 жылғы 29 тамыздағы № 619 бұйрығы. Геология және жер қойнауын барлау ұйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы. 1-параграф. Геолог		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, мамандық, резидентура)	Мамандығы: Геология	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Геологиялық суретке түсіру, пайдалы қазба кен орындарын іздеу мен барлау (түрлері бойынша)	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Геологиялық суретке түсіру, пайдалы қазба кен орындарын іздеу мен барлау (түрлері бойынша)	Біліктілік:-
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	жоқ		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2114-1-001 - Геолог		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Асыл және жартылай асыл тастарды зерттеуге байланысты геологиялық зерттеулер		
Еңбек функцияларының сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Геммологиялық талдау негізінде консультациялар мен сараптамалық пікірлер беру. 2. Алынған мәліметтер негізінде есептер жиынтығы	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Экспедицияларға қатысу	
		Машықтар:	

1-еңбек функциясы: Геммологиялық талдау негізінде консультациялар мен сараптамалық пікірлер беру.	1-дағды: Геммологиялық талдау негізінде консультациялар мен сараптамалық пікірлер беру.	1. Минералдардың түрі мен шығу тегін анықтаңыз. 2. Балансқа қою арқылы есептер дайындаңыз. 3. Асыл тастарға сараптама және сертификаттау жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	Білімдер: 1. Асыл және жартылай асыл тастар бөлігіндегі минералогия негіздері, сондай-ақ оларды сәйкестендіру. 2. Есептердің құрылымы мен ерекшелігі. 3. Халықаралық Геммологиялық жіктеу жүйесі.
	1-дағды: Еңбекті қорғау нормаларын сақтау	Машықтар: 1. Өрт қауіпсіздігі ережелерінің талаптарын орындау. 2. Санитарлық-гигиеналық нормалардың талаптарын орындау. 3. Жер қойнауын және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі шараларды сақтау. 4. Еңбекті қорғау жөніндегі қағидалардың талаптарын сақтау.
		Білімдер: 1. Ішкі еңбек тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау қағидалары, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. 2. Жұмыс орнында өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын сақтау тәртібі.
	Қосымша еңбек функциялары:	Ұсынылмайды
	2-дағды: Далалық геологиялық барлау ақпаратын талдау	Машықтар: 1. Ережелердің сақталуын және геологиялық материалдарды сақтауды бақылау. 2. Бастапқы геологиялық ақпаратты талдау. 3. Далалық бақылау деректерін түсіндіру және алдын ала геологиялық қорытындылар жасау.
		Білімдер: 1. Геологиялық ақпарат пен материалдарды есепке алу және сақтау қағидалары. 2. Далалық геологиялық барлау ақпаратын және олардың сапасына қойылатын талаптарды өңдеу және түсіндіру әдістері. 3. Ішкі еңбек тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау қағидалары, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды

<p>2-еңбек функциясы: Алынған мәліметтер негізінде есептер жиынтығы</p>		<p>өндірістік және табиғи фактілердің әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.</p>
	<p>Қосымша еңбек функциялары:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
		<p>Машықтар: 1. Атқарылған геологиялық жұмыстың қорытындылары бойынша қорытындылар мен ұсынымдар қалыптастыру. 2. ГАЗ бағдарламаларында деректерді визуализациялау және ұсыну. 3. Бастапқы геологиялық құжаттаманы жүйелеу және мұрағаттау.</p>
	<p>3-дағды: Есептерді жасау бойынша құжаттаманы қамтамасыз ету</p>	<p>Білімдер: 1. Геологиялық ұйымның геологиялық және өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастыру-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. 2. Алынған деректерді өңдеудің әртүрлі әдістері. 3. Далалық геологиялық құжаттаманы ресімдеуге және сақтауға нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары, геологиялық есептер мен қор материалдарын қалыптастыру қағидалары, сондай-ақ материалдарды мемлекеттік геологиялық ақпарат қорларына беру тәртібі.</p>
	<p>Қосымша еңбек функциялары:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
	<p>4-дағды: Зерттеу нәтижелерін талдау</p>	<p>Машықтар: 1. Алынған деректерді бағалы және жартылай бағалы минералдарды (тастарды) іздеуге арналған материалдарды жинау әдістемелеріне сәйкестігін тексеру. 2. Үлгілердің сапасын бағалау және алынған деректерді кен орындарының немесе провинциялардың коллекциялық үлгілерімен салыстыру. 3. Зерттеу нәтижелерінің дерекқорын қалыптастыру және оларды статистикалық өңдеуді жүргізу.</p> <p>Білімдер: 1. Жұмыстың барлық түрлерін жоспарлау және орындау технологиясы және олардың сапасына қойылатын талаптар. 2. Үлгілерді іріктеу әдістері: топырақтан, үңгірлерден, ұңғымалардан және т. б. 3. Геологиялық деректерді статистикалық талдау әдістері, геоақпараттық жүйелерді құру және жүргізу принциптері.</p>
	<p>Қосымша еңбек функциялары:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
		<p>Машықтар: 1. Зерттеу әдістері мен орындарын таңдаңыз.</p>

	<p>1-дағды: Зерттеуге дайындық</p>	<p>2. Қажетті жабдықтар мен материалдарды қоса алғанда, экспедициялар жоспарын әзірлеу. 3. Ықтимал тәуекелдерді бағалау және жұмыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын әзірлеу.</p> <p>Білімдер: 1. Минералдардың табиғи сапасының деректерін талдауға арналған қолданыстағы статистикалық әдістер мен бағдарламалар. 2. Жабдықтардың жаңа түрлері. 3. Дала жұмыстарын жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының негіздері, Табиғи және өндірістік тәуекелдерді бағалау әдістері, лагерьлер мен жабдықтарды ұйымдастыруға қойылатын талаптар, сондай-ақ дала жағдайында Алғашқы медициналық көмек көрсету қағидалары.</p>
	<p>Қосымша еңбек функциялары:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Қосымша 1-еңбек функциясы: Экспедицияларға қатысу</p>	<p>2-дағды: Объектілердің далалық сынамасын және құжаттамасын жүргізу</p>	<p>Машықтар: 1. Әдістемелерді сақтай отырып, тау жыныстары мен минералдардың репрезентативті сынамаларын алу. 2. Сынама алу орындарының далалық құжаттамасын (сипаттамасы, эскиздері, фотофиксациясы) жасау. 3. Таңдалған үлгілерді таңбалау, жүйелеу және олардың сақталуын қамтамасыз ету.</p> <p>Білімдер: 1. Минералогиялық объектілердің әртүрлі түрлеріне арналған сынау әдістері. 2. Геологиялық үлгілердің далалық құжаттамасына қойылатын талаптар. 3. Геологиялық үлгілерді нөмірлеу және каталогтау қағидалары, сынамаларды бастапқы консервациялау әдістері, оларды тасымалдау және сақтау шарттары, сондай-ақ далалық тізімдемені қалыптастыруға және материалдарды зертханаға беруге қойылатын талаптар.</p>
	<p>Қосымша еңбек функциялары:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
	<p>3-дағды: Далада алдын ала Геммологиялық диагностика</p>	<p>Машықтар: 1. Минералдардың негізгі диагностикалық қасиеттерін анықтаңыз (қаттылық, бөліну, түс ерекшеліктері және т.б.). 2. Бастапқы сәйкестендіру үшін далалық жабдықты қолданыңыз. 3. Зертханалық зерттеулер үшін перспективалық үлгілерді бастапқы сұрыптауды және іріктеуді жүргізу.</p> <p>Білімдер: 1. Негізгі тау жыныстарын құрайтын және аксессуарлық минералдардың диагностикалық белгілері.</p>

		2. Реактивтермен және далалық жабдықтармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидалары. 3. Бағалы және жартылай бағалы минералдардың диагностикалық белгілері, Шикізат сапасын далалық алдын ала бағалау әдістері, үлгілердің өкілді топтамасын қалыптастыру принциптері және оларды әрі қарай зерделеу үшін тасымалдауға қойылатын талаптар.
	Қосымша еңбек функциялары:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Шыдамдылық Эмоционалды интеллект	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	8	Бас геолог

4-тарау. Кәсіби стандарттың техникалық деректері

10. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігі

Орындаушы: Байжігітова С. Т., +7 (707) 111 94 42

11. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар): "ERG Exploration" жауапкершілігі шектеулі серіктестік

Жоба жетекшісі: Әзімжанов И. И.

E-mail: i.azimzhanov@apd-holding.com

Телефон нөмірі: +7 (778) 120 11 11

12. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2025 жылғы 23 қазан.

13. Кәсіби біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2025 жылғы 24 қазан.

14. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасы: 2025 жылғы 19 желтоқсан.

15. Нұсқа нөмірі және Шығарылған жылы: 2025 жыл, 1-нұсқа.

16. Болжалды қайта қарау күні: 2028 жылғы 22 шілде.